

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Anna Ošťádalová

Kontrola a právní regulace finančních poradců jako subjektů
finančního trhu

Bakalářská práce

Olomouc 2023

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Kontrola a právní regulace finančních poradců jako subjektů finančního trhu vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje. Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 79 912 znaků včetně mezer.

V Olomouci dne 29. března 2023

.....
Anna Ošťádalová

Poděkování

Tímto děkuji vedoucímu své bakalářské práce, panu Dr. Mgr. Michaelu Kozielovi, Ph. D., za cenné rady, odborné vedení a konzultace, které mi ke zpracování bakalářské práce poskytl.

Obsah

Seznam použitých zkratk	5
Úvod	6
1 Česká národní banka jako orgán dohledu nad finančním trhem	8
1.1 Historický exkurz integrace dohledu ČNB	8
1.2 Kontrola a regulace vázaných zástupců Českou národní bankou a její pravomoci	10
2 Finanční poradci jako vázaní zástupci	14
2.1 Právní úprava a vznik smluvního vztahu	15
2.2 Podmínky registrace u ČNB a požadavek k odborné způsobilosti	16
2.3 Strukturovaný rozhovor s finanční poradkyní	21
2.3.1 Transkripce rozhovoru	21
3 Ochrana spotřebitele finančních služeb	29
3.1 Rozbor judikatury	31
3.2 Soudní a mimosoudní prostředky ochrany spotřebitele	33
Závěr	36
Seznam použitých zdrojů	38
Abstrakt (v českém jazyce)	42
Abstract (v anglickém jazyce)	42
Klíčová slova	43
Keywords	43

Seznam použitých zkratek

ČNB	Česká národní banka
EU	Evropská unie
VZ	vázaný zástupce
IDD	insurance distribution directive (směrnice o distribuci pojištění)
EFA	European Financial Advisor
PFPP	poradce finančního plánování
EFP	European Financial Planner
o. s. ř.	občanský soudní řád
u. s.	ustanovení
NOZ	nový občanský zákoník
zákon o ČNB	zákon o České národní bance
ZDPZ	zákon o distribuci pojištění a zajištění
ZoSÚ	zákon o spotřebitelském úvěru
ZDPS	zákon o doplňkovém penzijním spoření
ZPKT	zákon o podnikání na kapitálovém trhu
ZOS	zákon o ochraně spotřebitele

Úvod

Role finančního poradce ve společnosti je nejen v současné době nemálo diskutované téma, neboť využívání jejich služeb se nesporně prolíná do všech společenských vrstev. S jistotou mohu tvrdit, že jsem se ještě do této doby sama nesetkala s jediným jedincem, který nemá představu o tom, kdo je finančním poradcem. Ovšem je podstatné zmínit, že ne všechny názory a zkušenosti byly a jsou pozitivního rázu. Sama jsem nabyla zkušeností finančního poradenství, ať už ze strany klienta, tak později i finančního poradce, a právě proto jsem si pro vypracování mé bakalářské práce zvolila téma nesoucí název „Kontrola a právní regulace finančních poradců jako subjektů finančního trhu“.

Cílem této kvalifikační práce je více přiblížit obor finančního poradenství a současně vlivu právní úpravy včetně judikatury a dohledu ze strany České národní banky na tento obor. Z hlediska časového vymezím vývoj a zásadní změny v pravomocích České národní banky, a jejích předchůdců podle dříve platných zákonů, a to zejména od počátku minulého století až po současnou právní úpravu. Zaměřím se také na nejpodstatnější události a změny v právní úpravě za posledních dvacet let, během nichž došlo ke kumulativním výrazným změnám v požadavcích na činnost finančních poradců. Z geografického hlediska se zaměřím na danou problematiku pouze na území České republiky a nevytvářím komparace s jinými státy. Ke stanovenému cíli práce se vážou i hlavní výzkumné otázky práce. *Je Česká národní banka a právní předpisy českého práva dostatečnou zárukou kvality činnosti finančních poradců jako vázaných zástupců? Jak se v průběhu posledních let změnila česká právní úprava, a jaký vliv mají tyto změny na postavení banky a činnost finančních poradců?* Na zodpovězení výzkumných otázek se vážou jednotlivé kapitoly práce.

Kapitoly, které jsou celkem tři, mají zodpovědět hlavní výzkumné otázky a jsou systematicky rozděleny na navazující podkapitoly upřesňující téma jednotlivých kapitol. První, úvodní kapitola má čtenáře obeznámit o základním postavení České národní banky, o postavení bank před jejím vznikem na konci dvacátého století, o historii ČNB a rozsahu pravomocí vůči vázaným zástupcům jako subjektům finančního trhu. Kapitola má tedy zodpovědět jednu z dílčích výzkumných otázek: *„Co si představíme pod pojmem Česká národní banka, a v jakém rozsahu disponuje pravomocemi vůči subjektům na finančním trhu?“*.

Následující, druhá kapitola navazuje na předchozí kapitolu tím, že obsahuje formulace pojmu finanční poradce z postavení vázaného zástupce, podložené tezemi související s příslušnými právními předpisy, a dále krátce specifikuje náplň činnosti finančních poradců. Rozebírá vznik a zánik smluvního vztahu i stěžejní podmínky k zahájení činnosti stanovené

Českou národní bankou. Kapitola obsahuje rozhovor s finanční poradkyní, jež má mnohaleté zkušenosti. Tato kvalitativní výzkumná metoda pomůže porovnat změny právní úpravy s uplatňovanou praxí. Jen dodávám, že v části analýzy i transkripci rozhovoru zachovám zcela anonymitu respondentky a uvedu jen informace, ke kterým jsem dostala z její strany slovní i písemný souhlas. Kapitola je zaměřena na zodpovězení další z dílčích výzkumných otázek: „*Co je bráno pod pojmem finanční poradenství, a jaké jsou nároky na tuto činnost ze strany České národní banky i ze strany zákonodárce?*“.

Předposlední kapitola rozebírá, jaké jsou možnosti ochrany spotřebitele finančních služeb poskytnutých ze strany finančního poradce, a stanoví odpověď na poslední z dílčích výzkumných otázek, a to: „*Existují právní prostředky ochrany klienta finančního poradce před případnými nekalými obchodními praktikami či před vznikem jiných finančních škod klienta? Jak jsou tyto prostředky v praxi uplatňovány?*“ Zde mi pomůže také rozbor vybrané judikatury soudu, a to konkrétně rozsudků okresního, následně i krajské soudu, ve věci náhrady škody v souvislosti s porušením právních povinností vázaného zástupce, resp. finančního poradce.

Práce je zpracována formou případové studie s uplatněním konceptualizace a je podložena odbornou literaturou i právními předpisy. Jak naznačuji v textu výše, v práci se budu zabírat i rozbohem judikatury. Kompletní seznam využitých monografií v závěru práce je rozdělen sestupně dle množství a významu využitých podkladů dané literatury pro tuto bakalářskou práci.

1 Česká národní banka jako orgán dohledu nad finančním trhem

Úvodní kapitola se zaměřuje na představení České národní banky jako veřejnoprávního subjektu, který hraje nepostradatelnou roli v centrálním bankovníctví České republiky. V následujících odstavcích je rozebrán nejen historický vývoj integrace dohledu ČNB, ale i její pravomoci, ty ovšem nikoliv v obecném kontextu, nýbrž v rozsahu vytyčených cílů práce, a tedy se zaměřuje na vliv České národní banky vůči finančním poradcům jako tzv. vázaným zástupcům.

1.1 Historický exkurz integrace dohledu ČNB

Nyní se podíváme na vývoj historie integrace dohledu ČNB. Postupný vývoj státního dozoru nad bankami a družstevními záložnami od dob Rakouska-Uherska vedl v počátcích nového století až k významnému mezníku osamostatnění centrální banky a k zavedení integrovaného dohledu. Integrovaným dohledem se rozumí uložení jednomu subjektu výkon dohledu nad více institucemi.¹

Rozvoji kompetencí centrální banky na našem území předchází bohatý shluk událostí probíhajících už od dob existence rakousko-uherské monarchie. V té době existovala na jejím území Rakouská národní banka, která měla pobočku z počátku její existence jen ve Vídni. K otevření dalších poboček došlo až o téměř půl století později, mezi dalšími byly i pobočky na území dnešní republiky.² Banka, která v té době disponovala spolurozhodovací činností s ministrem financí, nevykazovala známky určité samostatnosti, nicméně k prvnímu posunu a rozvoji došlo po vzniku československého státu, kdy některá oprávnění byla svěřena Bankovnímu úřadu, ovšem působící také se spolurozhodovací pravomocí ministra financí.³

V roce 1926 vznikla Národní banka Československá, která fungovala až do roku 1939.⁴ Do činnosti banky zasahoval stát a banka byla tudíž stále jakoby ve stínu Ministerstva financí.⁵ Podle novely zákona č. 102/1925 Sb., o akciové bance cedulové, kterým se mění a doplňuje zákon ze dne 14. dubna 1920, č. 347 Sb. z. a. n., o akciové bance cedulové, stát část banky dokonce z určité části vlastnil, ovšem převažující dvě třetiny patřily do vlastnictví soukromých

¹ JENÍK, Ivo. Dohled a regulace finančního trhu. Praha: Spolek českých právníků Všechno, 2011, s. 28

² JENÍK, Ivo. Dohled a regulace finančního trhu..., s. 11

³ JENÍK, Ivo. Dohled a regulace finančního trhu..., s. 66-67

⁴ Zákon č. 347/1920 Sb., o akciové bance cedulové

⁵ Národní banka československá [online]. historie.cnb.cz [cit. 24. března 2023]. Dostupné z: https://www.historie.cnb.cz/cs/dejiny_institute/narodni_banky_ceskoslovenska/index.html

investorů.⁶ Mezi prvopočátky regulace a dohledu finančního trhu na našem území patří taktéž zřízení poradního orgánu vlády, tzv. Poradního sboru ve věcech peněžnictví.⁷

Vůbec první změny v dohledu nad finančním trhem, přesněji k většímu odtržení vlivu ministra financí došlo až v době komunismu, kdy se rozšířily kontrolní činnosti. Po revoluci se ze Státní banky československé stala banka takřka se stejnými kompetencemi jako současná Česká národní banka a ze Státní banky se po novele zákona o ČNB v roce 2006 stal rovněž orgán disponující určitou samostatností a právy k udělování veřejnoprávních sankcí.⁸ Tímto vznikla nová právní úprava nejen na zákonné úrovni, ale i na úrovni ústavního pořádku, a nově vzniklá centrální banka povýšila v Ústavě na postavení vedle ústavních činitelů. Ve znění aktuálního zákona kontroluje ČNB nejen měnovou politiku, emisi oběživa, tedy bankovek a mincí, ale také dohlíží na činnost spořitelien, bank a úvěrních družstev, a v neposlední řadě rovněž vykonává dohled nad subjekty finančního trhu, včetně vázaných zástupců, jež jsou předmětem této práce, a kteří podléhají kontrole ČNB v souvislosti s integrací dohledu na tuto banku.⁹

Na posledních řádcích podkapitoly ještě trochu zabředneme do historie jednoho ze sektorů dohledu finančního trhu, sektoru pojišťovnictví. Pojišťovnictví je v současné době jedno z nejrozšířenějších oblastí finančnictví, neboť zajišťuje fyzické i právnické osoby proti vzniku pojistných událostí, které způsobují dané osobě nějakou újmu, zde je řeč o újmě finanční. Proti riziku vzniku nepředvídatelné pojistné události je možnost pro všechny pojistníky dle zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví¹⁰ sebe i danou věc pojistit, tudíž i rozsah pojistných odvětví je dle zákona v těchto pojistných vztazích nejrozšířenější v porovnání s jinými finančními nástroji, které mohou fyzické či právnické osoby ke krytí svých finančních ztrát na finančním trhu využít.

V počátcích první republiky tomu nebylo jinak. Rozvoj pojišťovnictví měl nevídaný dopad na našem území i ve světě, ale rozdíl oproti rozsahu současné kontroly nad tímto odvětvím, byl v období první republiky nedostačující a bylo nutné tuto mezeru z důvodu ochrany majetku

⁶ JENÍK, Ivo. Dohled a regulace finančního trhu. Praha: Spolek českých právníků Všehrad, 2011, s. 28

⁷ JENÍK, Ivo. Dohled a regulace finančního trhu..., s. 14

⁸ JENÍK, Ivo. Dohled a regulace finančního trhu..., s. 17-18

⁹ Česká národní banka, 1993 – současnost [online]. historie.cnb.cz [cit. 24. března 2023]. Dostupné z: https://www.historie.cnb.cz/cs/dejiny_instituce/narodni_bank_a_ceskoslovenska/index.html

¹⁰ A jiných souvisejících právních předpisů, které dokonce i ze zákona zakládají povinnost uzavření pojištění jako je např. § 1, odst. 2, písm. a), zákona č. 168/1999 Sb. o pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů, který stanoví, že vozidlo zapsané v registru silničních vozidel musí být pojištěno po celou dobu, kdy je zapsáno v registru silničních vozidel, s výjimkou doby, kdy je v registru zapsáno jako vyřazené z provozu.

klientů pojišťoven zaplnit.¹¹ Následkem této skutečnosti byla změna nařízení z roku 1896, které bylo nahrazeno nařízením vlády republiky Československé ze dne 10. června 1919, jež zavedlo dozor nad pojišťovny ze strany Ministra vnitra. Pojišťovny mu byly například povinny pravidelně předkládat účetní závěrky či stanovy. Dozorčí úřad kontroloval dodržování právních předpisů a pojišťovny měly za úkol úřadu odevzdávat různé prospekty. Na pojišťovny tedy dohlížel nejen Ministr vnitra, ale taktéž vládní komisaři.¹²

Po druhé světové válce byly na zemském sjezdu Prozatímním národním shromážděním přijaty dekrety prezidenta Edvarda Beneše, mezi nimiž byl nejen dekret prezidenta o obnovení československé měny, který se výrazně dotkl změny ve zřízení jedné měnové jednotky, koruny československé, ale přijetí prezidentských dekretů vedlo v konečném důsledku ke znárodnění soukromých pojišťoven, které se výrazně dotkly českého pojišťovnictví a postavení soukromých pojišťoven změnilo, neboť podle dekretu mohla být nová pojišťovna zřízena jen návrhem ministra financí po usnesení vlády.¹³

Ještě před novelou zákona o integraci v roce 2006 spadal dozor pro oblast pojišťovnictví a penzijního připojištění pod Úřad státního dozoru v pojišťovnictví a penzijních připojištění, kde figuroval stále ministr financí a oblast kapitálového trhu spadala pod kontrolu Komise pro cenné papíry.¹⁴ Postupné změny během let nakonec vedly k nezávislosti a odtržení centrální banky i pojišťoven od politického vlivu a zákonem č. 6/1993 Sb., vznikla nová centrální banka s cílem zajišťovat cenovou a měnovou stabilitu a rozvojem finančního trhu na našem území.¹⁵

1.2 Kontrola a regulace vázaných zástupců Českou národní bankou a její pravomoci

Jak je zmíněno již v úvodu kapitoly, Česká národní banka je hlavním středobodem centrálního bankovníctví, neboť zaujímá postavení centrální banky státu plnící makroekonomické a mikroekonomické funkce s cílem zabezpečit fungující bankovní systém.¹⁶ ČNB je nezávislý orgán, který mimo jiné zaujímá postavení úřadu řídicího finančního trhu, a jehož podrobný rozsah pravomocí je stanoven především v zákoně o ČNB. Do právního řádu byla

¹¹ MARVAN, Miroslav a Josef CHALOUPECKÝ. Kapitoly z historie českého pojišťovnictví. Praha: Pulso, 1997, s. 84

¹² Tamtéž.

¹³ CHALOUPECKÝ, Josef a Miroslav MARVAN. Dějiny pojišťovnictví v Československu. Díl 3, Dějiny pojišťovnictví v Československu (1945-1992). Praha: Česká pojišťovna, 1997, s. 21-24

¹⁴ JANOVEC, Michal. Dohled nad finančním trhem a jeho integrace. Praha: Wolters Kluwer, 2018, XIV, s. 101-107

¹⁵ JANOVEC, Michal. Dohled nad finančním trhem a jeho integrace..., s. 95-97

¹⁶ JENÍK, Ivo. Dohled a regulace finančního trhu. Praha: Spolek českých právníků Všehrd, 2011, s. 20

ČNB po pádu komunistického režimu zakomponována zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance, jenž je účinný dodnes. Nicméně, zákon od své účinnosti prošel mnoha změnami, z nichž je zřejmě nejvýznamnější je zákon č. 57/2006, o změně některých zákonů, o zavedení integrovaného dohledu bankovních institucí a jiných subjektů na jednu instituci, a to právě Českou národní banku.¹⁷ Integrací dohledu na centrální banku dalo mimo jiné zapříčinit rozšíření o § 44 a násl.¹⁸, který rozšířil rozsah subjektů, nad kterými banka vykonává dohled, a taktéž na ČNB převedl veškerou agendu Komise pro cenné papíry, Úřadu dozoru v pojišťovnictví a penzijním připojištění a Úřadu pro dohled nad družstevními záložnami.¹⁹

Je nutné poznamenat, že ČNB je do českého právního řádu zakomponována nejen na úrovni běžného zákona, nýbrž i na ústavní úrovni v samotné Ústavě.²⁰ Není to nicméně poprvé, kdy je centrální banka takřka postavena na úroveň ostatních ústavních činitelů, vykonavatelů zákonodárné, výkonné i soudní moci, spolu s další institucí jako je Nejvyšší kontrolní úřad. Po novelizaci ústavního zákona v roce 1968, zákonem č. 143/1968 Sb., o československé federaci, došlo totiž vůbec k první zmínce o centrální bance přímo v samotné Ústavě.²¹

Hlavní úkol ČNB je vytyčen v úvodu zákona o ČNB. ČNB zodpovídá za emisi oběživa, provádí dohled nad pojišťovnami, spořitelny, obchodníky s cennými papíry a jinými subjekty.²² Nejpodstatnějším úkolem banky je udržení stability finančního trhu a péče o cenovou stabilitu. ČNB nedisponuje jen mnohačetnými oprávněními, ale má i určité povinnosti vůči státním orgánům. Je zde i v současné době stále dochován jistý patrný prvek státního dozoru ČNB v porovnání s postavením centrální banky v minulém století, kdy povinnosti centrální banky podle zákona č. 31/1950 Sb., o Státní bance československé bylo podávání zpráv v podobě účetní závěrky a výroční zprávy ministerstvu financí.²³ Platí stále jistý prvek kontroly ústředním správním úřadem a ČNB má podle platné právní úpravy za úkol předkládat zprávy o výkonu dohledu nad finančním trhem obou komorám Parlamentu ČR i vládě, a to do 30. června následujícího kalendářního roku za rok předcházející.²⁴

Novelou k zákonu o ČNB z roku 2006, jejíž účinnost nabyla 1. dubna 2006, se kompletně pozměnilo postavení ČNB na úroveň specializovaného orgánu dohlížejícího na finanční trh.

¹⁷ Zákon č. 57/2006 Sb., o změně některých zákonů, část třetí, článek V. a násl.

¹⁸ Tamtéž.

¹⁹ VONDRÁČKOVÁ, Pavlína. *Kontrola nad finanční činností: Control of financial activities*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2015, 254 s. *Prameny a nové proudy právní vědy*, s. 58

²⁰ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, čl. 98

²¹ JENÍK, Ivo. *Dohled a regulace finančního trhu*. Praha: Spolek českých právníků Všeherd, 2011, s. 17

²² JENÍK, Ivo. *Dohled a regulace finančního trhu...*, s. 66-67

²³ Státní banka československá [online]. *historie.cnb.cz* [cit. 24. března 2023]. Dostupné z: https://www.historie.cnb.cz/cs/dejiny_institute/statni_bank_a_ceskoslovenska/

²⁴ Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, § 45d

Nejen, že novela výrazně rozšířila okruh subjektů, vůči kterým může ČNB nyní uplatňovat svou pravomoc, ale jak odůvodňuje JUDr. Pavlína Vondráčková ve své monografii, bylo v zákoně nutné změnit terminologii z pojmu dozor na dohled, neboť stát podstatě ztratil nad výkonem dozorující činnosti vliv.²⁵

Dohled je možné chápat jako samostatnou činnost vykonávanou subjektem odlišným od státu, přičemž se od slova dozor nijak zásadně neliší, ale dozor vykonává dozorčí orgán, což je orgán veřejné správy. Česká národní banka je orgánem, který ale není správním úřadem a vykonává dohled a kontroluje subjekty pouze v jasně stanovených mezech zákona.

Samotný zákon o ČNB ve svém § 44, odst. 2 pod dohledovou činností zahrnuje kontrolu dodržování vyhlášek a opatření vydaných ČNB, kdy v případě jejich porušení je ČNB zmocněna uložením opatření k nápravě a udělováním sankcí. Z toho vyplývá, že následkem kontroly je uplatnění správněprávní odpovědnosti²⁶, které předchází sledování a porovnávání existujícího stavu se stavem žádoucím, v daném případě se stavem právním²⁷, a v konečném důsledku je vyvozen závěr k udělení nápravného opatření, které zřejmě taktéž vykazuje znaky nápravné i represivní funkce tzv. záruk zákonnosti.²⁸ V souvislosti s porovnáním se stavem před změnou zákona v dubnu 2006 je výše uvedené výrazným rozšířením pravomocí ČNB vůči dozorovaným subjektům. ČNB při výkonu dohledu postupuje dle kontrolního řádu²⁹, též jako dozorové orgány veřejné správy. Mezi takové kontrolované subjekty patří i vázaní zástupci podle zákona o podnikání na kapitálovém trhu, zákona o distribuci pojištění a zajištění, zákona o doplňkovém penzijním spoření, a také podle zákona o spotřebitelském úvěru.

Mezi stěžejní důvody přenesení funkce dohledu a kontroly na jednu instituci, byla nutnost lepšího zvládnutí kooperace a přehlednější systém dohledu a integrace, dále omezení překrývání kompetencí mezi dozorovými orgány i lepší výměny informací.³⁰ Situace si žádala radikální řešení, proto následně vzešel návrh změny zákona k přenesení těchto úkolů na Českou národní banku. Došlo ke změně zákona a rozšíření oblasti úkolů banky o širší rozsah kontrolovaných subjektů, o možnosti ukládat opatření k nápravě i správního trestání. S odkazem na důvodovou zprávu k zákonu o změně zákonů v souvislosti se sjednocováním dozoru nad finančním trhem jsou spatřovány výhody integrace zejména v optimalizaci rizik spojených s podnikáním na

²⁵ VONDRÁČKOVÁ, Pavlína. *Kontrola nad finanční činností: Control of financial activities*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2015, 254 s. *Prameny a nové proudy právní vědy*, s. 59

²⁶ Výsledkem kontroly však nemusí vždy být vyvození negativních důsledků a naplnění skutkových podstat k udělení sankcí.

²⁷ Například pozorování se stavem dodržování podzákonných předpisů vydaných ČNB.

²⁸ FRUMANOVÁ, Kateřina. *Právní záruky ve veřejné správě*. [online]. [cit. 20. března 2023]. Dostupné z: http://oldwww.upol.cz/fileadmin/user_upload/PF-katedry/spravni-pravo/Ostatni/PRZ/Pravni_zaruky_-_uvod.pdf

²⁹ § 45, zákon č. 6/1993 Sb., o ČNB

³⁰ JANOVEC, Michal. *Dohled nad finančním trhem a jeho integrace*. Praha: Wolters Kluwer, 2018, XIV, s. 104

finančním trhu i omezení možnosti nelegálních praktik, avšak samotné stanovení pozitivních důvodů a výhod pro integraci nejsou zaručenou zárukou správného fungování integrace, neboť taková záruka dodržení stanovených cílů závisí na zvládnutí jednotných procesů.³¹

Jak je uvedeno výše, Česká národní banka disponuje taktéž oprávněním vydávat podzákonné právní předpisy, které nesou podobu vyhlášek, a které ČNB zveřejňuje ve Věstníku ČNB. Pro finanční poradce jsou prováděcí předpisy podstatné kupříkladu pro konkretizaci náplně odborných zkoušek.

³¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 57/2006 Sb., část obecná, bod 3. (vládní návrh zákona 997/0, o změně zákonů v souvislosti se sjednocováním dozoru nad finančním trhem).

2 Finanční poradci jako vázaní zástupci

Následující kapitola pojímá nejen o tom, jakou mají finanční poradci (dále i „poradci“ a „vázaní zástupci“) roli pro spotřebitele finančních služeb, je taktéž zaměřena na vznik a zánik jejich činnosti a dalších skutečností podstatných pro výkon činnosti tohoto subjektu finančního trhu, nicméně předně rozebírá informace ve vztahu vlivu právních předpisů a České národní banky. Finanční poradce poskytuje poradenství klientům pro úsporné a cílené nakládání s jejich financemi, taktéž za účelem zajistit takové osoby před nečekanými událostmi, které mohou mít negativní dopad na jejich finanční situaci, a dále zajisti takové osoby na budoucnost a finanční nezávislost.

Nejméně každá druhá osoba se setkala, ať už tváří v tvář nebo po telefonické komunikaci, s nabídkou služeb finančního poradenství. Finanční poradci mají tendence „navolávat“ své klienty na základě doporučení od svých známých, nejdříve z okruhu rodiny a přátel, po rozšíření portfolia o větší kvantitu klientů také rodinu a přátele toho daného klienta. No je to jednoduše nikdy nekončící řetězec navazování kontaktů k rozšíření portfolia o nové klienty či potenciální spolupracovníky. Výstupem každého poradenství je uspokojení poptávky klienta sjednáním finančního produktu, a ze strany poradce úspěšné uzavření smlouvy a získání finančního obohacení, a možná právě pro způsob odměňování poradců v podobě provizí za uzavřené smlouvy, jsou ne všechny názory na finanční poradce pozitivního rázu, neboť sama se mohu jen ztotožnit s tezí investičního odborníka Vladimíra Brůny, který tvrdí, že: „většina poradců jsou poctiví lidé [...] o peníze ale jde v první řadě, a proto je potřeba být při výběru obezřetný“.³²

Většinou každý, kdo jde pracovat do daného oboru, je zaslepen vidinou rychlého finančního zisku, aniž by věděl, co taková práce obnáší, ať už z náplně pracovní, tak i smluvního hlediska po uzavření smlouvy se zastoupeným. Právě díky uvedenému si obor možná našel zalíbení zejména u studentů, kteří nevykazují minimální známky zkušeností, a kteří mylně v začátcích pojímají obor financí a poradenství jako brigádu, díky které si lehce a bez úsilí přivydělají během studia.

Zde také vyvstává otázka, proč je využíváno služeb finančního poradenství, a jak se liší od služeb poskytovaných pracovníky za přepážkami v bankách či pojišťovnách. Finanční poradce

³²BRŮNA, Vladimír. *Komentář: Pohádky některých finančních poradců jsou děsivé i poučné* [online]. iDNES. cz, 4. října 2022 [cit. 21. března 2023]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/finance/investovani/investice-poradci-vynos-riziko-provize-vladimir-bruna.A221002_083115_inv_sov.

poskytuje své služby nezávisle a má k dispozici širší katalog finančních produktů než osoba pracující pro jednu instituci, která má v zájmu prodej zásadně jen ze svého portfolia produktů. „Osoba za přepážkou“ v konkrétní bance nemůže a ani nemá v zájmu nabídnout klientovi produkt od konkurence, byť jsou měsíční i roční náklady pro klienta na daný finanční produkt výrazně nižší, a protože by ani nejednala v zájmu banky.

2.1 Právní úprava a vznik smluvního vztahu

Stěžejní právní předpisy vztahující se k poradcům a upravující důležité podmínky pro vznik právního vztahu nejen mezi poradcem a zprostředkovatelem je zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, upravující především smlouvy příkazního typu, které zakládají smluvní vztah mezi poradcem a zprostředkovatelem, dále je to zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění, zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření a zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu.

Důležité je zmínit, že poradce vykonává svou činnost jako tzv. vázaný zástupce, jehož definici rozebírají jednotlivě výše uvedené zákony pro každou svou samostatnou oblast úpravy. Zákony mají v určitých ustanoveních z velké části podobné terminologické vymezení o vázaném zástupci i jeho oprávněních. Jednotlivá ustanovení zákonů pojímají VZ od samotné definice pojmu *vázaný zástupce*, kdy vázaným zástupcem se rozumí ten, kdo je oprávněn zprostředkovat spotřebitelský úvěr³³, pojištění³⁴, doplňkové penzijní spoření³⁵ nebo investiční služby³⁶ na základě zápisu do registru osob oprávněných v dané oblasti k činnostem podle toho kterého zákona.

Na druhé straně smluvního vztahu figuruje tzv. zprostředkovatel neboli také tzv. zastoupený. Právní vztah mezi vázaným zástupcem a samotným zprostředkovatelem (dále i „zastoupeným“) vzniká na základě smlouvy o zprostředkování či mandátní smlouvy (resp. příkazní smlouvy).³⁷ Přitom, jak vyplývá ze samotných ustanovení o vázaných zástupcích ve výše uvedených zákonech, tak je nezbytně nutné, aby vázaný zástupce vykonával svou činnost jen pro jednoho zprostředkovatele, resp. zastoupeného.³⁸ Důvodem takové povinnosti může mít

³³ Zákon o spotřebitelském úvěru, § 27

³⁴ Zákon o distribuci pojištění a zajištění, § 15

³⁵ Zákon o doplňkovém penzijním spoření, § 78

³⁶ Zákon o podnikání na kapitálovém trhu, § 32a

³⁷ HRUBOŠOVÁ, Marcela. Profese pojišťovací zprostředkovatel, aneb, Co by měl každý "pojišťovák" vědět: [praktická příručka]. Praha: Linde Praha, 2009, s. 44-46

³⁸ např. §32a, zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, § 27, zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, § 15, zákona č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění, § 78 zákona č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření

zřejmě za cíl předejít následkům nekalé soutěže, jako je možnost přivodit újmu jiným zprostředkovatelům jakožto konkurentům nabízejícím stejné či zaměnitelné finanční služby.³⁹ Daná skutečnost vede k možnosti ujednání v té či oné smlouvě tzv. konkurenční doložky, která v případě ukončení smlouvy, ať už z jedné či druhé smluvní strany, zavazuje, v našem případě vázaného zástupce, k zdržení se vykonávání činnosti pro jiného zprostředkovatele po stanovenou dobu od ukončení smluvního vztahu, a to většinou jeden rok, nejvýše dvou let.⁴⁰ Troufám si tvrdit, že touto doložkou se společnosti jen kryjí pro případ, že jejich bývalý poradce se následně může snažit převést drtivou většinu svých původních klientů z portfolia k novému zastoupenému. Daná jednání mají ale takový dopad, kdy klienti, jako třetí strana, ruší své dříve uzavřené smlouvy, ještě před uplynutím dvouletého výročí smlouvy, a uzavírají smlouvy nové, u nového zprostředkovatele vázaného zástupce, čímž ale mimo možné sankční dopady k předčasnému ukončení smlouvy, časem vznikne i samotnému poradci pohledávka u bývalého zprostředkovatele a poradce musí následně vrátit většinu svých vyplacených provizí.⁴¹

Pro případ vzniku škody způsobené vázaným zástupcem disponuje zastoupený vůči vázanému zástupci právem regresu za způsobnou škodu podle ustanovení občanského zákoníku upravujícího otázku náhrady škody.⁴²

2.2 Podmínky registrace u ČNB a požadavek k odborné způsobilosti

Uzavřením smluvního vztahu mezi poradcem a zastoupeným vše teprve začíná. Toto právní jednání nemá za následek oprávnění k činnosti VZ, neboť takovému oprávnění předchází oznámení zastoupeného k zápisu poradce a k registraci u ČNB. Do seznamu se nemůže nechat zapsat kdokoliv, kdo chce vykonávat činnost finančního poradce. Podmínkou k zápisu do registru je nejen svéprávnost, dále také středoškolské vzdělání ukončené maturitní zkouškou, doložené dokladem o ukončení takového vzdělání, a doklady k posouzení důvěryhodnosti jako je doložení výpisu z rejstříku trestů a údaje o dosavadních činnostech osoby za posledních deset

³⁹ POKORNÁ, Jarmila, Eva VEČERKOVÁ, Tereza LEVICKÁ a Jana DUDOVÁ. Ochrana spotřebitele proti nekalým obchodním praktikám podnikatelů. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 67

⁴⁰ HRUBOŠOVÁ, Marcela. Profese pojišťovací zprostředkovatel, aneb, Co by měl každý "pojišťovák" vědět: [praktická příručka]. Praha: Linde Praha, 2009, s. 44

⁴¹ PIŠVEJCOVÁ, Andrea. *K povinnosti vázaného zástupce vrátit část provize za zprostředkované smlouvy o finančních produktech*. [online]. epravo.cz, 8. listopadu 2018 [cit. 21. března 2023]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/k-povinnosti-vazaneho-zastupce-vratit-cast-provize-za-zprostredkovane-smlouvy-o-financnich-produktech-108361.html>.

⁴² SLANINA, Jan, Luboš JEMELKA, Pavel VETEŠNÍK, Lucie WACHTLOVÁ a Jan FLÍDR. Zákon o spotřebitelském úvěru: komentář. V Praze: C. H. Beck, 2017, s. 193

let.⁴³ Pro zápis je třeba zaplacení poplatku, který v současné době činí 2 000,- Kč za každou vykonávanou činnost.⁴⁴

Předchozí právní úprava oproti účinné právní úpravě byla vůči finančním poradcům shovívavější. Umožňovala získat oprávnění po doložení dokladu o ukončení střední školy. Zákony nevyžadovaly ukončení středního vzdělání zásadně formou vykonání maturitní zkoušky, ale umožňovaly poradci doložit doklady o ukončení odborného studia středního vzdělávání, čímž bylo myšleno vzdělávání například přímo v oboru finančních služeb. Pokud žadatel o oprávnění nenabyl takového vzdělání, musel složit odbornou zkoušku. Doložením vysvědčení o maturitní zkoušce či dosažení vyššího vzdělání se prokazují *všeobecné znalosti* poradce.⁴⁵

Poradce musí taktéž splňovat požadavky na *odbornou způsobilost*, které se prokazují osvědčením o úspěšném vykonání odborné zkoušky alespoň v rozsahu odborného minima podle zákonů dle jednotlivého zaměření. Pro sjednávání pojištění je potřebné, aby poradce úspěšně složil zkoušku podle vyhlášky č. 195/2018 Sb., o odborné způsobilosti pro distribuci pojištění. Tzv. IDD zkouška, neboli *insurance distribution directive*, dle směrnice EU 2016/97, se skládá z celkem devíti kategorií odbornosti⁴⁶, které jsou vymezeny taktéž ve vyhlášce k ZDPZ. Zákon je účinný od 1. 12. 2018 a předcházela mu právní úprava o pojišťovacích zprostředkovatelích⁴⁷, která otázku povinnosti výlučně jen středního vzdělání dosaženého maturitním vzděláním neupravovala, resp. upravovala taktéž možnost absolvování odborného studia. Povinnost maturitní zkoušky se prolíná napříč jednotlivými zákony k zprostředkovávání finančních nástrojů pojištění, úvěrů, penzí a investic v rámci poradenských služeb.

Novela tedy zavazuje VZ zpřísněnými pravidly k jejich činnosti, kdy je zaveden požadavek odborné odbornosti rozkládající se do dvou rovin. V první rovině je odbornou způsobilostí požadavek maturitního vzdělání bez výjimky. Do druhé roviny se promítá odborná zkouška, kterou musí úspěšně složit každý VZ poskytující jednotlivé finanční produkty. Vyhlášky k zákonům jsou vydávány Českou národní bankou na základě zákonného zmocnění a stanovují

⁴³ např. § 2, vyhlášky č. 381/2016 Sb., o žádostech, oznámeních a předkládání výkazů podle zákona o spotřebitelském úvěru

⁴⁴ Způsob zaplacení správního poplatku za obnovu/prodloužení povolení/oprávnění k činnosti v roce 2019 [online]. cnb.cz, 2019 [cit. 21. března 2023]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/.galleries/vykon_dohledu/povolovaci_schvalovaci_rizeni/download/obnova_prodlouzeni_zsu_zpkt_zdps_2019.pdf.

⁴⁵ např. § 84, zákona č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření

⁴⁶ Directive (EU) 2016/97 of the european parliament and of the council on insurance distribution [online]. eur-lex.europa.eu, 2016 [cit. 21. března 2023]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016L0097&from=EN>.

⁴⁷ zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí, účinný do 30. listopadu 2018

mimo jiné rozsah odborných znalostí a dovedností, minimální standard odborné zkoušky se stanovením času trvání zkoušky i počtu zkouškových otázek.

V porovnání náročnosti zkoušky o pojištění s ostatními zkouškami je IDD zkouška zcela nejrozsáhlejší, což mohu sama jako držitelka osvědčení o úspěšné zkoušky z pojištění potvrdit, diskutabilní je spíše to, zda je nejnáročnější, což je otázka individuálního posouzení.

Ke složení zkoušky k poskytování investičních služeb je potřeba úspěšné zvládnutí zkoušky podle vyhlášky č. 319/2017 Sb., o odborné způsobilosti pro distribuci na kapitálovém trhu. Souhrnná zkouška zahrnuje znalosti investičního zprostředkovatele v rozsahu zmiňované vyhlášky a VZ po jejím absolvování zcela ovládá oblasti znalostí při poskytování investičních nástrojů v rámci poskytování investičních služeb.

Dále pro možnost uzavírání spotřebitelských úvěrů je nutnost poradce mít úspěšně složenou zkoušku podle vyhlášky č. 384/2016 Sb., o odborné způsobilosti pro distribuci spotřebitelského úvěru. Zkouška se skládá ze tří kategorií odbornosti a otázky jsou sestaveny tak, aby VZ nabyt znalosti v oblasti pro distribuci úvěru na bydlení (hypotečního úvěru), vázaného spotřebitelského úvěru a úvěru jiného než na bydlení, kdy prováděcí vyhláška k zákonu opět stanoví minimum pro absolvování zkoušky.⁴⁸ Nakonec pro uzavírání smluv k penzijnímu spoření je třeba zkoušky podle vyhlášky č. 215/2012 Sb., o odborné způsobilosti pro distribuci některých produktů na finančním trhu. Jednotlivé vyhlášky stanovují mimo jiné rozsah odborných znalostí a dovedností, minimální standard odborné zkoušky se stanovením času trvání zkoušky i počtu zkouškových otázek.

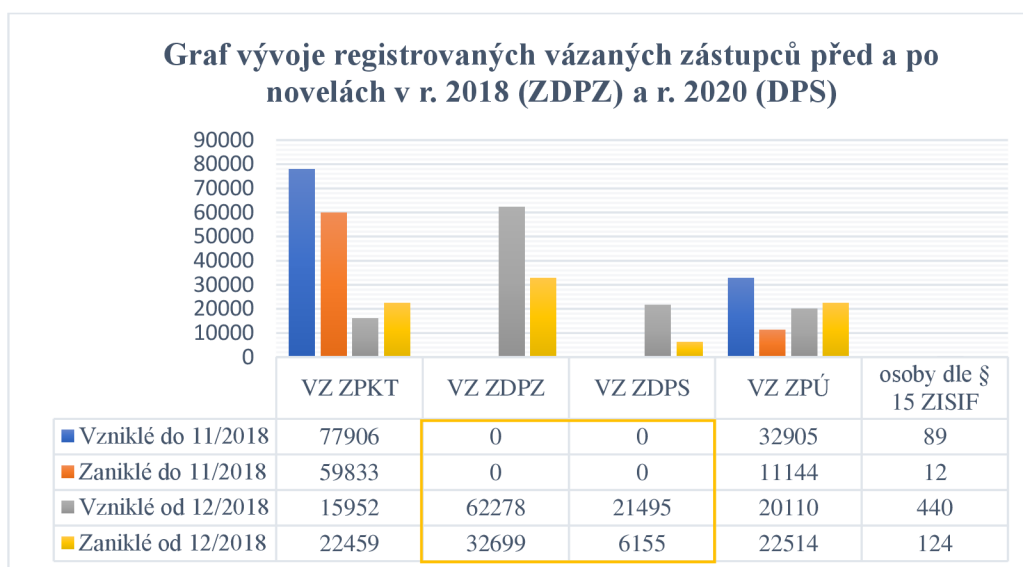
Osoby, které jsou oprávněny konat výše uvedené odborné zkoušky jsou tzv. akreditované osoby, které mají ukončený alespoň magisterský studijní program podle zákona o vysokých školách, splňují podmínku důvěryhodnosti a požádali o udělení akreditace Českou národní banku, která akreditace uděluje na dobu maximálně pěti let. Akreditaci si osoba může nechat opakovaně prodloužit. Důvěryhodnost je možno vykládat s přihlédnutím k úřednímu sdělení ČNB jako dodržení určitých etických a právních pravidel, kdy se mimo jiné posuzuje také bezúhonnost, a takové posuzování vychází z informací od posuzované osoby při předložení dotazníku k posouzení důvěryhodnosti či z vlastních zjištění jako jsou veřejně přístupné zdroje.⁴⁹ Odborné zkoušky se konají před komisí, která je většinou tříčlenná, což je i minimální počet členů podle vyhlášek.

⁴⁸ Zkouška podle zákona o spotřebitelském úvěru [online]. efpa.cz [cit. 21. března 2023]. Dostupné z: <https://efpa.cz/zkousky/zkouska-uvery#item-3>

⁴⁹ Úřední sdělení České národní banky ze dne 5. srpna 2020 k výkladu pojmů důvěryhodnost a odborná způsobilost. [online]. cnb.cz [cit. 21. března 2023]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/legislativa/.galleries/Vestnik-CNB/2020/vestnik_2020_18_22320560.pdf

Úspěšnost v jednotlivých zkouškách není konečným procesem vzdělávání finančních poradců. Nutno zmínit, že právní úprava unijní i národní, stanovují potřebu následného vzdělávání, kdy je povinností poradců se následně vzdělávat v rozsahu minimálně 15 hodin ročně.⁵⁰

V souladu se zákonem o základních registrech⁵¹ z roku 2009 se spustilo zveřejňování a sdílení údajů o fyzických i právnických osobách ve veřejných registrech, které spadají pod dohled ČNB.⁵² Seznam regulovaných subjektů, nejen vzniklých, ale i zaniklých vázaných zástupců, je veřejně přístupný na stránkách ČNB⁵³. Kdokoliv může do seznamu nahlížet a pořizovat si z něj kopie a výpisy.

Zdroj: cnb.cz

Graf znázorňuje počet vzniklých a zaniklých subjektů, vázaných zástupců, registrovaných pod Českou národní bankou, před i po přijetí novely zákona o distribuci pojištění a zajištění (ZDPZ), účinné od 1. 12. 2018, a novely zákona o důchodovém penzijním spoření (ZDPS), účinné od 1. dubna 2020, kdy se zpřísnily požadavky na odbornost, resp. rozšíření o povinnosti doložení maturitního vysvědčení včetně složení akreditovaných odborných zkoušek. V grafu je porovnáváno časové období od 1. 1. 2009 do 30. 11. 2018 (vzniklé a zaniklé do 11/2018) a časové období od účinnosti novely ZDPZ, tedy od 1. 12. 2018 až do 28. 2. 2023. Dále je porovnáváno období po změně v zákoně o DPS od 1. dubna 2020. V obou případech je zcela

⁵⁰ KORGER, Matěj. *Postavení vázaných zástupců podle nového zákona o distribuci pojištění a zajištění*. [online]. epravo.cz, 7. září 2018 [cit. 21. března 2023]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/postaveni-vazanych-zastupcu-podle-noveho-zakona-o-distribuci-pojisteni-a-zajisteni-108102.html>

⁵¹ Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech ve znění pozdějších předpisů

⁵² Seznamy a evidence [online]. cnb.cz [cit. 21. března 2023]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/dohled-financni-trh/seznamy/>.

⁵³ Seznamy regulovaných a registrovaných subjektů finančního trhu. [online]. cnb.cz [cit. 21. března 2023]. Dostupné z: https://apl.cnb.cz/apljerrsdad/JERRS.WEB07.INTRO_PAGE?p_lang=cz

zjevný rapidní nárůst počtu registrovaných vázaných zástupců v registru České národní banky po zavedení stěžejních změn v kladených nárocích na poradce. S takovým je ale spojen i zánik registrovaných VZ v průběhu let od zavedení povinnosti zkoušek a maturity.

Jen dodám, že ten, kdo maturitní zkoušku ke dni nabytí účinnosti zákona nesložil, mohl doložit složení maturity během přechodných následujících 42 měsíců. Jistou alternativou zákon ukládá zprostředkovatelům, kteří mají alespoň tříletou praxi ve zprostředkovávání pojištění a nemusí dokládat doklad o ukončení středního vzdělání maturitní zkouškou.⁵⁴

S dopady na zprostředkovatele pojištění vyžadované IDD směrnicí se vypořádala vláda v důvodové zprávě návrhu zákona o distribuci pojištění a zajištění, která hodnotí dopady navrhovaného zákona zejména v posílení mezinárodní konkurenceschopnosti osob zprostředkovávajících pojištění díky stanoveným vyšším nárokům na odbornost a důvěryhodnost takových osob. Vyšší odbornost a důvěryhodnost se váže i na posílení ochrany spotřebitele, kterému se zákonem zlepšuje jeho postavení, a to i díky stanovení institutu jako je odborná péče či výkon dohledu nad distributory, a z toho plynoucí veřejnoprávní sankce.⁵⁵

V konečném výsledku vyplývá, že finanční poradce je oprávněn zprostředkovávat a uzavírat smlouvy o sjednání pojištění, investicích, penzích a spotřebitelských úvěrů v okamžiku zápisu do registru vedeném Českou národní bankou.⁵⁶ Oprávnění získané na základě zápisu do registru trvá různou dobu v závislosti na druhu povolované činnosti a po uplynutí 12 kalendářních měsíců se obnovuje, opět na žádost a po zaplacení správního poplatku.

Výše uvedené také potvrzuje, že vzdělávání a nároky ve finančním sektoru se neustále zvyšují a jsou čím dál tím víc náročnější, na poradce jsou kladeny značnější a přísnější požadavky na vzdělání.

Z praxe mohu potvrdit, že existuje jedna oblast, jež nevyžaduje prokazování odbornosti ani registraci v registru ČNB při jejím zprostředkování, a to je při uzavírání stavebního spoření. Zákony ustanovení vymezující takovou povinnost neupravují, a proto stačí poradci jen uzavřená smlouva o zprostředkování se zastoupeným pro nárok na výplatu provize. Dané tvrzení ovšem nebude platit, pokud má poradce sjednat s klientem smlouvu o řádném či překlenovacím úvěru ze stavebního spoření, neboť zprostředkování úvěru již spadá pod právní úpravu o spotřebitelském úvěru.

⁵⁴ KORGER, Matěj. *Postavení vázaných zástupců podle nového zákona o distribuci pojištění a zajištění*. [online]. epravo.cz, 7. září 2018 [cit. 21. března 2023]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/postaveni-vazanych-zastupcu-podle-noveho-zakona-o-distribuci-pojisteni-a-zajisteni-108102.html>

⁵⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění – Vládní návrh 48/0 na vydání zákona o distribuci pojištění a zajištění, body 8 a 9, obecná část.

⁵⁶ např. zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, § 32c, odst. 2: „... ta zapíše poradce jako vázaného zástupce do registru nejpozději do 5 pracovních dnů od podání žádosti.“

2.3 Strukturovaný rozhovor s finanční poradkyní

K vypracování dané části kvalifikační práce jsem také vybrala metodu kvantitativního výzkumu ve formě rozhovoru. Značnou výhodou využití formy osobního rozhovoru s respondentem spatřuji v osobnějším kontaktu mezi výzkumníkem a respondentem než je tomu v porovnání například v dotazníkovém šetření, ve kterém výzkumník nemá, i dle mého názoru, takovou jistotu v pravdivosti odpovědi, a to ani sbíraných dat zjišťujících samotná fakta.

Rozhovor se uskutečnil formou nahrávané online schůzky, kdy respondentka jasně odsouhlasila možnost nahrávání rozhovoru v aplikaci i na diktafon. Respondentka mi během rozhovoru poskytla užitečné informace, které věřím i čtenáři práce pomohou porovnat své vlastní úsudky a zpracovaná fakta o finančním poradenství v předchozích třech teoretických kapitolách práce s aplikovanou praxí v oboru finančního poradenství.

2.3.1 Transkripce rozhovoru

A: Jak dlouho pracujete v oboru a jakou pozici ve firmě zastáváte? Dovedete podrobněji popsat, co je přímo Vaší náplní práce, kterou zastáváte v oboru poradenství?

r⁵⁷: Je to od konce roku 2009. Mám na starost vedení týmu, práci s klienty, zaškolování nováčků. Věnuji se taky finanční gramotnosti, vzdělávání na školách a potom ještě i reprezentace v rámci třeba České televize a podobně.

A: Ve společnosti, kde pracujete jsou různé kariérní úrovně, taktéž je i možná franšiza. Vy máte právě tu franšizu?

r: Já mám kancelář. Ještě existují takzvané VIP office, což znamená, že to jsou něco jako právnické kanceláře. Je to hodně podobné jako je právnická kancelář, kde právník má koncipienty, takže já funguji v rámci kanceláře, nikoliv v rámci franšizy jako kamenné pobočky společnosti. Ty jsou k dispozici úplně pro kohokoliv, kdežto já mám klienty v rámci doporučení a vlastně se o tu klientelu dlouhodobě starám a jsem zaměřena na dlouhodobý servis a dlouhodobou spolupráci s klienty.

⁵⁷ respondent

A: Můžete mi popsat svými slovy, co podle Vás obnáší práce v oboru finančního poradce z objektivního pohledu v odlišnosti od zaměstnanců banky, kteří pracují za přepážkou?

r: Pokud se budeme bavit v odlišnosti s bankou, tak jednoznačně za mě je to ten dlouhodobý servis a ten vztah s tím klientem, což si myslím, že v bance není až tak jednoduché docílit, protože pokud je tam někdo zaměstnaný, je pak potřeba ho někam přeložit, na jiné oddělení nebo jinou část, je pro něho docela těžké si vytvořit ten vztah. Navíc, pokud řeší zaměstnanci buď jen účty nebo jen investice, tak vlastně nemají přehled o tom klientovi celkově. Potom určitě je to i ten samotný zájem o toho klienta, protože když já s tím klientem spolupracuju dlouhodobě, tak mám zájem na tom, aby mu dlouhodobě rostl majetek, aby se zvyšovala jeho finanční gramotnost, kdežto když přijde do banky nebo do pojišťovny, tak je to o tom, že on chce uspokojit svoji poptávku. Většinou ten klient nestojí o nějakou zásadní radu nebo odbornou radu a doporučení, ale chce uspokojit čistě jen svoji poptávku. Finanční poradce má možnost sjednávat klientovi produkty napříč tím trhem a napříč těmi institucemi, pokud se bavíme o tom komplexním finančním poradenství, ale i tak, pokud dělají finanční poradci svoji práci a nemají tam tu komplexnost tak jako já, tak mají třeba na výběr ze tří nebo ze čtyř institucí, není to jenom o té jedné jediné instituci, které vlastně jdou jako kamenné pobočky banky nebo pojišťovny. A určitě další zásadní věc je třeba co se týká investic. Já vlastně dělám investiční poradenství, nikoliv zprostředkování, kde v bance klient má k dispozici především zprostředkování nikoliv poradenství. Takže to jsou podle mě ty největší rozdíly.

A: Pokuste si prosím vzpomenout, jaké byly obecné nároky na finančního poradce, který plánoval začít podnikat v oboru poradenství, a nároky pro povolení k činnosti od České národní banky v době, kdy jste v oboru začínala⁵⁸? Můžete mi popsat, jaké jsou zákonné povinnosti při jednání s klientem od počátku finanční analýzy až po případný podpis smlouvy?

r: Takže tam to bylo velice jednoduché. Stačily dva tisíce na poplatek u České národní banky za zkoušky na pojištění a naučit se zhruba sto otázek, ze kterých potom byl test a mohl člověk vlastně podnikat tady v tomhle oboru. Mohl sjednávat smlouvy a pokud měl záštitu centrální společnosti, tak vlastně mohl sjednávat i investice. Nebyly tam k tomu, třeba tak jako jsou v rámci investičního poradenství speciální zkoušky, tak to v tu dobu vůbec nebylo. Potom se to změnilo tak, že se vlastně ten poplatek zvýšil na deset tisíc korun, tím už se trochu omezilo to, kdo už vůbec do toho oboru šel, protože ten náklad tam byl vyšší. No a potom v roce 2018 byla

⁵⁸ Myšleno od roku 2009.

už, co se týká pojištění, změna v rámci zkoušek dle zákona o distribuci pojištění a zajištění. Předtím ty zkoušky byly k dispozici na internetu, daly se stáhnout od České národní banky vyloženě otázky s odpověďmi, jaké byly možnosti těch odpovědí a naučila jste se ty správné odpovědi, takže to byla záležitost ani ne na jeden víkend. Bylo to absolutně směšné, takže díky tomu, že nastala regulace v tomhle oboru, já osobně to velmi kvituju a myslím si, že by bylo vhodné, aby něco takového nastalo i v oblasti realit.

A: Takže když to shrnu, tak ten člověk, který chtěl být poradcem, potřeboval jenom živnostenské oprávnění, udělat si ty zkoušky, splnit ty požadavky od České národní banky...

r: Ano. A já mám dojem, že tenkrát ani nebyla podmínka mít maturitu, co se týká (název společnosti), tak my jsme vždycky jako podmínku maturitu měli. Třeba i já pro asistentky a pro lidi do kanceláře tu maturitu vyžaduju pokaždé, protože vím o tom, že se ten člověk dokáže alespoň něco naučit. Za mě pro tady tento obor, a de facto i pro reality by určitě minimálně ta maturita vždycky měla být.

A: Jaké jsou obecné nároky na finanční poradce nyní, za aktuální právní úpravy? Jste schopna porovnat a vyjmenovat požadavky na odbornou způsobilost poradců počínaje rokem 2009, s nároky, které je nutné aplikovat dle nejnovější právní úpravy? Vzpomenete si i zpětně na stěžejní dopady změn právních předpisů v průběhu let počínaje od Vašich začátků v poradenství? Jaké jsou povinnosti pro registraci u České národní banky?

r: Ta změna byla právě zkouška dle zákona o distribuci o pojištění a zajištění, kde je těch devět kategorií a podle toho, jaké oblasti, nebo jakým všem oblastem se ten poradce věnuje, tak si podle toho také musí udělat ty zkoušky. Současně, pokud ty zkoušky složí, tak je musí každá rok aktualizovat, což znamená, že je tam povinné následné vzdělávání patnáct hodin minimálně zakončené testem. Dále je to zkouška podle zákona o spotřebitelském úvěru, která dříve taky nebyla, a která je od 1. 12. 2018. Bez toho nemůžete zprostředkovat žádný úvěr na trhu. No a potom je to právě ta investiční zkouška se specializací pro kolektivní investování IP-KI, pokud chcete dělat investiční poradenství. No a v roce 2013 byla důchodová reforma, vznikly doplňkové penzijní spoření, takže vlastně i povinnost penzijních zkoušek. Úvěry, investice, život se musí každý rok obnovovat. Penze se obnovují jednou za pět let.

A: Co se týče sjednávání stavebního spoření. Na to jsou třeba zkoušky? Nemám na mysli sjednávání úvěrů ze stavebního spoření...

r: Co se týká stavebního spoření, tak tam je třeba mít různé speciální zkoušky vyloženě od těch stavebních spořitelů. Ty úvěry spadají do toho zákona o spotřebitelských úvěrech, ale jakoby sjednávání stavebního spoření žádnou speciální zkoušku nevyžaduje, ale abyste mohla sjednat od těch jednotlivých obchodních partnerů, tak někteří mají svoje speciální zkoušky, které musíte udělat. Nebo Hypoteční banka, ke zprostředkování úvěrů taky chtěli zvlášť ještě jejich interní certifikaci.

A: Jaké musíte vynakládat pravidelné kroky vůči kontrole ze strany České národní banky či jiných institucí, které provádí kontrolu a dohled nad činností poradců? Můžete mi také popsat, jaké jsou zákonné povinnosti při jednání s klientem od počátku finanční analýzy až po případný podpis smlouvy?

r: Když přijde kontrola z České národní banky, tak kontrolují všechno. Záznamy jsou o všem. Co se týká investičního poradenství, tak kontrolují, že je aktualizovaná investiční bilance, jasně nachystané investiční poradenství, plán, kam se bude investovat, a také, jestli je tam vhodné to rizikové rozložení, co se týká bankovních vkladů, krátkodobých investic, státních dluhopisů, firemních dluhopisů, dynamické akciové fondy, nějaké exotické trhy. Jestli to není moc rizikové pro klienta, protože rozdíl mezi tím samotným zprostředkováním a investičním poradenstvím je právě v tom, že u zprostředkování nese zodpovědnost klient, kdežto u investičního poradenství nese zodpovědnost finanční poradce, který investici doporučil, a právě proto, musí být u poradenství komplexní finanční analýza. Když přišla kontrola z ČNB, tak namátkově si vybrali poradce i klienty. Teď je už vše elektronicky, ale tenkrát, když jsme všechno vypisovali ručně, tak jsme to museli vše naskenovat, poslat na centrálu společnosti a zkontrolovat, jestli tam jsou opravdu veškeré náležitosti, které tam mají být, a jak s tím koresponduje nastavený finanční plán. Jinak právě tím, že děláme investiční poradenství, tak jde o to, aby byly dodrženy všechny zákonné povinnosti. Takže GDPR, AML⁵⁹, u klienta musíme udělat podrobnou finanční bilanci, jaké má příjmy, jaké má výdaje, jaký má majetek, jaká je likvidita toho majetku, jaké dnes už využívá smlouvy na tom trhu a zjistit, jaké má budoucí plány, jaké jsou ty cíle, které on chce realizovat, v jaké období bude potřebovat nějaké prostředky. Podle toho udělat také audit těch stávajících smluv, které má, jestli korespondují s tím, co on by si do budoucna chtěl splnit. Co se týče například pojištění, tak jestli dostatečně kryje všechna ta rizika, která mohou nastat v rámci jeho života, jeho povolání, i toho co si do

⁵⁹ Jedná se o opatření proti praní špinavých peněz. Taková opatření mají zabránit legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Kontrola se provádí u klienta před uskutečněním obchodního vztahu dle § 7 a násl. AML zákona, pomocí tzv. AML dotazníku.

budoucná chce splnit. Na základě toho udělat potom ten návrh toho řešení. Co se týká investic, tak s tím souvisí, že se vždy musí udělat investiční dotazník, to souvisí i se životním pojištěním, pokud bychom řešili investiční životní pojištění, kde je investiční složka, a stejně tak i penze, tam je také nutnost investičního dotazníku. V rámci doplňkového penzijního spoření vybíráme investiční strategii, která bude zvolena na tom penzijním spoření. K pojištění musí být záznamy z jednání. Pokud se dělá nějaká změna smlouvy, tak tam musí být uvedeno, proč se ta změna dělá, čeho se týká, z jakého důvodu se dělá, jestli ten produkt je třeba zastaralý, neumožňuje ani sjednat ta rizika, která klient potřebuje sjednat, nebo je vysoko nákladová ta pojistka. Dnes se dá udělat za nižší náklady. Takže všechny tyto věci tam musejí být splněny. Plus musíme ukládat veškerou po dobu deseti let, i pokud s klientem ukončíme spolupráci.

A: Došlo někdy k tomu, že klient, v rámci investiční informační povinnosti, lhal, o tom, jaké má finanční závazky?

Toto se občas stane. A je to de facto, pokud to jsou klienti vyložené z trhu, kteří si mě třeba najdou na internetu a napíší, že by chtěli řešit nějaký úvěr apod. Já už zpravidla dopředu, než se s nimi potkám, chci, aby si udělali výpisy z bankovního a nebankovního registru, jestli nemají nějaké negativní záznamy. V rámci toho bankovního trhu, pokud mají záznamy v registru, tak já už tam pro ně nic nevyřeším. Pokud se to stane s klientem, který je na doporučení, tak se to stane velmi zřídka. Je to totiž o těch pravidlech spolupráce. Já si s každým klientem nastavuju pravidla spolupráce hned na první schůzce, a jedno z těch základních pravidel je otevřenost a upřímnost, protože v momentě, kdy mi cokoliv zatají, tak ten finanční plán nikdy nebude odpovídat té jejich finanční situaci. Nebude to nastaveno tak dobře, jak by mohlo být, tedy efektivně. Stejně dřív nebo později to, co zamlčí, vyplave na povrch a mnohem to stíží řešení celé situace, a někdy to potom už absolutně znemožní to řešení. Takže, co se týče třeba hypoték a úvěrů, tak tam to s klienty probírám úplně do detailů. Jinak často se mi nestává, že by klienti něco neřekli. Za těch třináct let se to stalo asi třikrát. Opravdu se jím snažím vždycky vysvětlit ty důsledky toho, že potom tím strávíme spoustu času v hledání řešení. Já nemám v portfoliu jednu jedinou banku. Pokud bych měla jednu jedinou banku, tak to pro mě znamená udělat dvě tři kalkulace a jsem hotová. V momentě, kdy je v portfoliu těch bank nespočet, tak já opravdu porovnávám metodiku té banky, konkrétního klienta, možnosti, a hledám to nejvhodnější řešení napříč tím trhem v rámci těch metodik, aby opravdu pro klienta to bylo nastavené co nejlépe. No a jinak co se třeba stane, i když delší dobu se to třeba nestalo, tak že vyplave třeba někde nějaká aktivovaná kreditka, o kterých klienti ani neví, ale to poznáte,

kdy ten klient o tom neví, a kdy naopak dělá, že o tom neví. Já mám klientelu spíše z vyšší střední vrstvy a bonitní klientelu, takže věřím tomu, že naopak jakoby v tom nižší retailu se tady tyto věci dějí. Zpravidla, pokud toto už je, tak takoví už jdou do banky, tam jim projedou registry, řeknou zamítnuto. Pak jdou do druhé, tam taky zamítnou a pak teprve hledají finančního poradce namísto toho, aby hledali finančního poradce hned na začátku. Tohle všechno já bych vlastně dokázala zjistit z těch registrů, když by řekli, že tam možná něco může být. Některé banky jsou shovívavé a dokážou to zafinancovat, záleží, co v těch registrech je za záznamy, ale nemůže tam už být negativní záznam z jiné banky, to už ten rating hodně zhoršuje.

A: Jste či nejste toho názoru, že se výrazně snížil počet poradců v České republice po zavedení povinných zkoušek z oblastí pojištění, penzí, investic a spotřebitelských úvěrů. Zaznamenala jste tuto skutečnost v praxi? Shledáváte určité klady či protiklady ve zpřísnění nároků na odbornou způsobilost?

r: Jednoznačně se ten počet těch poradců snížil. Je to strašně dobře, protože právě kvůli tomu, že bylo v systému pod ČNB stále registrovaných spousta zprostředkovatelů, kteří právě zaplatili dvoutisícový poplatek, udělali jeden test, a pak udělali jednu či dvě smlouvy za rok, tak to je prostě strašně špatně. Je hrozně špatně, aby někdo měl právo říkat si finanční poradce, přitom uzavře jednu nebo dvě smlouvy za rok nebo za měsíc nebo má to jako „vedlejšák“ nebo „bokovku“ při zaměstnání. Reálně to takto nemůže nikdy fungovat a ta služba nikdy nemůže dosahovat významné kvality, protože pokud já něco budu dělat jako vedlejší činnost, oblast financí je obor, ve kterém za žádných okolností nejde dělat jen jako brigádu. Pokud to chci dělat dobře, tak to nikdy nemůžu dělat jako brigádu. Zejména, pokud jde o obor financí, kde je opravdu důležité mít ty odborné znalosti, sledovat to, co se na tom trhu děje, sledovat, co se mění a mít komplexní přehled. Je to jako v každém jiném oboru jako například právníci. Někdo napíše odbornou práci a hned je JUDr. a lidé mají pocit, jak je to odborný právník, a jaké má veškeré dovednosti a znalosti. Určitě ty tituly nechci shazovat, to ne, ale tím jen podložit, že ta odbornost a to následné vzdělávání je strašně dobře, já sama to kvituju, protože díky tomu se ten trh obrovsky pročistil. Ta moje práce je o tom, aby finanční poradenství v České republice mělo stejnou prestiž, tak jako je tomu v zahraničí. Ve Velké Británii je naprosto běžné, že rodina má finančního poradce, který se o ni komplexně stará, a následně spravuje ten majetek i s těmi dalšími generacemi. Je to velmi vážený člověk, protože ti lidé si uvědomují, že pokud mají kvalitního finančního poradce, tak z dlouhodobého hlediska jim to vždycky pomáhá tvořit ten majetek a zvyšovat ten majetek. To je to, na co se i já soustředím. Takže určitě jsem za

povinné zkoušky ráda a je vidět, že ten trh se tím pročistil a určitě to pomohlo. Co moc nepomáhá, tak jsou ještě podmínky, které pořád panují proto, aby s. r. o., vydal dluhopisy a potom zkrachoval. V tomhle by chtělo, aby Česká národní banka na tomhle trochu zapracovala, i současně, co se týká regulace různých firem, které online nakupují ETF bez jakéhokoliv finančního poradenství a bez poznání klienta, jestli je vůbec vhodné, aby investoval do těchto nástrojů a bitcoinů a různých typů spekulací.

A: Zaznamenala jsem ještě v rámci vzdělávání tzv. titul EFA, tak jsem se chtěla zeptat, co to je a co to přesně obnáší?

r: To je vzdělávací instituce EFPA, která zajišťuje základní zkoušky i následné vzdělávání. Potom jsou i různé tituly: PFP, to je úplně ten nejnižší stupeň; EFA, to je střední stupeň; EFP, to už je ten nejvyšší stupeň, kdy už se hodně zaměřujete na to investování, kdy se učíte i technické analýzy a podobně. Já mám ještě mnoho kolegů, kteří si to EFP udělali, ale mě osobně už to nepřipadá jako něco, co by mi mělo nějak výrazně pomoci. EFA je vzdělávání komplexní v rámci všeho. Je tam jak teorie, tak i ta praxe. Hlavně je to kombinováno i s tou praxí, tedy co se na tom trhu děje, jaké ty možnosti jsou, jak to funguje, jaké jsou podvody, jaké jsou povinnosti České národní banky. Více je to vlastně zaměřeno na to investování, protože těch fondů je mnoho, takže jak umět číst ve statutech fondů a tak dále. Je to vlastně celoevropsky uznávaný titul, což znamená, že když pojedete do Anglie a oni uvidí, že mám titul EFA, tak budou přesně vědět, na jaké úrovni moje znalosti v oblasti financí jsou a můžu tam okamžitě pracovat v nějaké bance nebo pojišťovně nebo v jiné finančně poradenské společnosti a nemusím tam prokazovat, že v tom oboru jsem znalá. Současně každý rok se musí titul obnovovat. Musím splňovat tedy určité kredity, absolvovat různá následná vzdělávání zakončená zkouškami. Takže pro toho, kdo to v tom oboru myslí vážně, tak jednoznačně by titul EFA měl mít. Pro klienta je to taky záruka vyšší odbornosti.

Nyní z vlastního pohledu. Aby se finanční poradce stal oporou klientů poptávajících finanční služby, poskytoval jim služby na profesionální úrovni a nebyl ihned zprvu ztotožňován s nekalými praktikami, kterými někteří finanční poradci na trhu více či méně brojí ve svůj prospěch, je nezbytně nutné, aby úroveň požadavků odbornosti neustále převyšovala hranici dostatečné odbornosti. To stejné je dle mého názoru třeba tvrdit i o kontrole a nárocích na činnost poradců ze strany České národní banky. Se zavedením odborných zkoušek a jiných povinností stanovených zákonem ostatně souhlasí i respondentka, která v rozhovoru uvedla, že

sama takový razantní krok regulace činnosti poradců podporuje, neboť se trh výrazně pročistil a v konečném výsledku finanční poradenství nevykonává už jen tak leckdo. Je více než vítané, že zákony umožňují až nadnárodní vzdělávání v oboru díky tzv. titulu EFA, který dle slov finanční poradkyně je potvrzením toho, že finanční poradce a zároveň držitel certifikátu EFA, je v oboru znalý, neboť tím prokazuje klientovi značnou odbornost.

V rozhovoru si můžeme povšimnout, že ČNB provádí i řekněme tzv. namátkovou kontrolu. Po předchozím ohlášení se dostaví ke kontrole vybraného subjektu, kde kontroluje všechny zákonné postupy, ať už vedení dokumentací, až po aplikované postupy poradců při jednání s klienty. Takový postup kontroly můžeme porovnat například s dozorem ze strany České obchodní inspekce, která se zabývá kontrolou prodeje výrobků a služeb spadajících do její činnosti dle zákona o České obchodní inspekci či jiných zvláštních předpisů, jako např. dle zákona o ochraně spotřebitele. Česká obchodní inspekce mimochodem dříve vykonávala činnost kontroly uzavírání spotřebitelských úvěrů podle ZoSÚ, nyní tato agenda spadá pod Českou národní banku.

3 Ochrana spotřebitele finančních služeb

Při uzavírání finančních smluv s předmětem sjednání finančních nástrojů jako je například investování do cenných papírů, sjednání smlouvy o úvěru, životní pojištění pro případ smrti nebo penzijní připojištění k důchodu, stojí na jedné straně těchto smluvních vztahů jeden zásadní prvek, a tím je spotřebitel. Obsáhlost terminologie spotřebitele podle rozsáhlé literatury i nespočetného množství definic v různých právních předpisech je dle mého názoru až skoro nepřehledná, a proto se v následujících řádcích zaměřím pouze na definici po hranici českého práva nikoliv práva komunitárního, i když drobné útržky vlivu unijního práva se v kapitole místy objevují.

Spotřebitel je bezesporu v každých soukromoprávních i veřejnoprávních vztazích tou slabší stranou, neboť jeho postavení vykazuje určitou nerovnováhu v porovnání s postavením finančního poradce jako podnikatele nabízejícího své finanční služby. Jak vyplývá z monografie Jarmily Pokorné a spol., slabší strana vykazuje nižší znalosti i zkušenosti v porovnání s předmětem daného právního jednání.⁶⁰

V dřívější právní úpravě byl *spotřebitel* definován dvojím způsobem, v § 52, odst. 3⁶¹ a v § 54, odst. 4, písm. c)⁶². Nevýhoda dvojího pojetí v zákoně je spatřována taktéž v důvodové zprávě vládního návrhu k současnému občanskému zákoníku, který shledává různá pojetí pojmu spotřebitel v znevýhodňování podnikání nejen v obecné úpravě, ale i ve zvláštních předpisech jako je kupříkladu zákon o spotřebitelském úvěru.⁶³ Po vymezení výše uvedených důvodů je v NOZ⁶⁴ pojem *spotřebitel* zakotven v us. § 419, které zní: „Spotřebitelem je každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvy s podnikatelem nebo s ním jinak jedná“. Úprava v NOZ ovšem není jediná, neboť samotná ochrana spotřebitele, jeho oprávnění a možnosti řešení sporů, jsou uchopeny taktéž v zákoně o ochraně spotřebitele, který navazuje na přímo použitelné předpisy EU. Zde je spotřebitel definován jako fyzická osoba, která nejedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu povolání.⁶⁵

⁶⁰ POKORNÁ, Jarmila, Eva VEČERKOVÁ, Tereza LEVICKÁ a Jana DUDOVÁ. *Ochrana spotřebitele proti nekalým obchodním praktikám podnikatelů*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 2.

⁶¹ Spotřebitel je osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti.

⁶² Spotřebitelem je fyzická osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy o finančních službách uzavíraných na dálku nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti.

⁶³ Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., § 419, zvláštní část – Vládní návrh zákona 362/0 na vydání občanského zákoníku.

⁶⁴ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, resp. nový občanský zákoník (NOZ)

⁶⁵ Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, § 2, odst. 1, písm. a).

Z obou zákonů je zřetelné, že spotřebitelem je vždy fyzická osoba, zákon nicméně neuvádí věkové ohraničení. Je ale možné za takového spotřebitele považovat i dítě? Určitě ano, má to ale háček. K lepší specifikaci pomůže institut *tzv. průměrného spotřebitele*. Nejen dítě má při stanovení kritérií průměrného spotřebitele postavení příslušníka skupiny spotřebitelů, kteří nejsou kvůli svému věku, vyspělosti, míře důvěřivosti i duševní slabosti, hodnoceny podle směrnice 2005/29/ES za obecného typické spotřebitele, ale za spotřebitele spadajícího do kategorie zvláště zranitelných spotřebitelů.⁶⁶ Z takového lze vyvodit, že pro spotřebitele, specificky i klienta jako spotřebitele finančních služeb, se vyžaduje určitá míra duševní vyspělosti a svobodného rozhodování, a jak také dovodil Soudní dvůr EU: „inteligentní kvocient průměrného spotřebitele by neměl dosahovat hranice demence“.⁶⁷ Průměrným spotřebitelem, nikoliv z výše uvedenými znaky specifické kategorie zvláště zranitelných spotřebitelů, ale spotřebitelem z obecného hlediska, je při implementaci směrnice 2005/29/ES v zákoně o ochraně spotřebitele a judikatury Nejvyššího soudu⁶⁸, takový subjekt, který je v rozumné míře pozorný a opatrný s ohledem na sociální, kulturní a jazykové faktory, a má dostatek informací.⁶⁹ České soudy posuzují průměrného spotřebitele dle vlastních zjištění a v návaznosti na vlastním posouzení daného případu, nicméně Soudní dvůr EU dává soudům členských zemí určitou možnost pro posouzení průměrného spotřebitele na základě znaleckých posudků či průzkumů veřejného mínění.⁷⁰

Vázaný zástupce, podnikatel ve smyslu us. § 420 občanského zákoníku, je při své činnosti vázán informační povinností vůči spotřebiteli. Porušení takové činnosti má zásadní vliv na jednání spotřebitele, které může vést ke vzniku újmy dle § 2910 NOZ.⁷¹ Vázaný zástupce nejedná s odbornou péčí, když postaví uzavření „obchodu“ na nedostatečné informovanosti či nepravdivém jednání s klientem, nehledě na to, že neposkytnutí veškerých informací může vést k vyvození, že jde o klasifikaci klamavého opomenutí⁷² nekalé obchodní praktiky ve smyslu zákona o ochraně spotřebitele.⁷³ Při posuzování dostatečné informovanosti ze strany VZ je třeba posuzování vnitřních rovin informační povinnosti, které se rozkládají na požadavek kvalitativní jež implementuje požadavek kvantitativní, tedy že kvalitativní stránka informační povinnosti je

⁶⁶ POKORNÁ, Jarmila, a kol. *Ochrana spotřebitele proti nekalým obchodním praktikám podnikatelů*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 56

⁶⁷ POKORNÁ, Jarmila, a kol. *Ochrana spotřebitele proti nekalým obchodním praktikám...*, s. 54

⁶⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. května 2007, sp. zn. 32 Odo 229/20016

⁶⁹ POKORNÁ, Jarmila, a kol. *Ochrana spotřebitele proti nekalým obchodním praktikám...*, s. 55-56

⁷⁰ Tamtéž

⁷¹ ONDREJOVÁ, Dana. *Porušení informační povinnosti podnikatele vůči spotřebiteli ve fázi před uzavřením smlouvy jako nekalá obchodní praktika a/nebo nekalá soutěž?*. *Obchodněprávní revue*, 2017, roč. 9, č. 10, s. 279

⁷² Zatajení podstatných informací nebo poskytnutí informací nejasným způsobem.

⁷³ Tamtéž.

určité neposkytnutí množství informací a kvalitativní stránka postrádá poskytnutí zvláště podstatné informace klientovi, a tyto dvě roviny se navzájem prolínají.⁷⁴

Ve sjednávání kupříkladu investičních nástrojů je informovanost dovozována z ustanovení § 15h ZPKT. Formou tzv. investičního dotazníku má vázaný zástupce před sjednáním a zprostředkováním nástrojů s investiční složkou povinnost od svého klienta získat informace o jeho odborných znalostech a zkušenostech v souvislosti s investicemi. Výstupem dotazníku klienta je tzv. investiční strategie, která stanoví alokaci neboli rozložení finančních prostředků klienta do finančních instrumentů dle výsledku dotazníku. Výsledný dotazník podá informaci o tom, zda se klient řadí spíše mezi konzervativnější klienty, či budou jeho finanční prostředky rozloženy na základě vyvážené či dynamické investiční strategie. Klient se může od doporučení nakonec odklonit a investovat způsobem jiné z nabízených strategií, takové jednání musí být od klienta jasně odsouhlaseno a klient musí dát jasně najevo vědomí o větší rizikovosti ztrát svých vložených finančních prostředků.⁷⁵ Takový dotazník je mimochodem nutný i v případě sjednávání doplňkového penzijního spoření ke zhodnocování finančních prostředků pro zajištění na důchod.

3.1 Rozbor judikatury

Vybrané rozsudky, Okresního soudu Plzeň – město č. j. 14 C 409/2018-71 a Krajského soudu v Plzni č. j. 10 Co 269/2019-89, řeší věc o způsobení finanční škody žalobci vzniklé v příčinné souvislosti s porušením právních povinností poradce L. Š., (dále „vázaný zástupce“), jednajícího jménem společnosti Broker Consulting, a. s., resp. žalovaného, při poskytování investiční služby investičního poradenství a přijímání a předávání pokynů dle zákona o ZPKT. Soud se věcí zabýval na základě žaloby dle části V., občanského soudního řádu. V rozsudku okresního soudu se soudce vypořádal s věcí tak, že rozhodl o povinnosti zaplacení částky 57 670,- Kč včetně úroků z prodlení i náhrad nákladů řízení k rukám právního zástupce žalobce.

Důvod takového rozhodnutí shledal okresní soud ve svém odůvodnění po vyhodnocení nálezů finančního arbitra. Na základě vydaného rozhodnutí o námitkách, po využití veškerých řádných opravných prostředků, vznikla žalobci možnost podání žaloby k věcně a místně příslušnému okresnímu soudu, podle části V. o. s. ř.⁷⁶. Soud podle ustanovení § 250 občanského soudního řádu nahradil rozhodnutí finančního arbitra.

⁷⁴ ONDREJOVÁ, Dana. *Porušení informační povinnosti podnikatele vůči spotřebiteli ve fázi před uzavřením smlouvy jako nekalá obchodní praktika a/nebo nekalá soutěž?*. Obchodněprávní revue, 2017, roč. 9, č. 10, s. 282

⁷⁵ Zákon o podnikání na kapitálovém trhu, § 15h, odst. 7

⁷⁶ § 244, zákona č. 99/1963, občanský soudní řád (o. s. ř.): „rozhodl-li správní orgán podle zvláštního zákona o sporu a nabylo-li rozhodnutí správního orgánu právní moci, může být tatáž věc projednána na návrh v občanském soudním řízení.“

Finanční arbitr ve svém rozhodnutí dovedl vzniklou škodu na straně žalobce, ovšem s rozdílem, že rozhodl v jen poloviční prospěch žalobce, neboť žalobce se měl dle nálezu též účastnit na vzniku škody v poloviční výši. I po vznesení námitek žalobce proti nálezu finančního arbitra nebylo rozhodnuto nikterak odlišně a finanční arbitr svůj původní nálezn potvrdil a námítky zamítl.

V rozsudku se soud se svém odůvodnění neztotožnil se závěrem finančního arbitra a dospěl k závěru, že spoluzavinění na straně žalobce neshledává. Soud upozornil na fakt, že vázaný zástupce vykonával svou činnost pro žalobce dlouhodobě a byl velice dobře obeznámen o majetkové situaci žalobce i o jednotlivých uzavřených smlouvách o finančních službách, včetně služeb v oblasti zprostředkování a správy investičních nástrojů.

Vázaný zástupce i přes vědomí o nadbytečnosti uzavření smlouvy k pořízení nového investičního nástroje v podobě odkupu podílových listů, doporučil žalobci sjednání takové smlouvy. Žalobce měl sjednanou jinou smlouvu o investičních službách u jiné investiční společnosti, která nevyžadovala vynaložení dalších finančních prostředků, a vázaný zástupce neupozornil na to, že na základě nové smlouvy je možné investovat do shodných podílových listů. Z toho soud vyvodil, že vázaný zástupce založil doporučení smlouvy na nepravdivých skutečnostech, když prezentoval novou smlouvu jako prostředek k úspoře peněžních prostředků, jež však reálně nenastala, tím vázaný zástupce porušil povinnosti jednat poctivě a s odbornou péčí.

Finanční arbitr podložil svou argumentaci o spoluzavinění na vzniku škody jen ve smyslu § 415 občanského zákoníku⁷⁷, podle kterého porušil žalobce svou prevenční povinnost. Soud shledal za směsně ověřovat si radu profesionála. Ve vztahu mezi profesionálem a spotřebitelem nemůže obecně formulovaný požadavek k obezřetnosti a opatrnosti vést zákazníka jako spotřebitele k prověřování si rady profesionála. Soud konstatoval, že žalobce jako průměrný spotřebitel naopak projevil dostatek obezřetnosti. Žalobce i soud odmítli závěr finančního arbitra o částečné spoluvinně žalobce na vzniku škody způsobené jeho nedostatečnou pozorností ke správě svých věcí, naopak dle verdiktu soudu jako průměrný spotřebitel projevil dostatek obezřetnosti, neboť se v otázce zhodnocování svých volných finančních prostředků obrátil na odborníka, a takovým jednáním dal najevo svou schopnost jednat se znalostí a pečlivostí. Dle soudu lze spoluúčast na škodě možné dovozovat, pokud zavinění spočívá v otázkách skutkových a nikoli právních.

⁷⁷ Otázka prevence v otázce náhrady majetkové a nemajetkové újmy je v novém občanském zákoníku (NOZ), zákoně č. 89/2012 Sb., upravena v § 2900 a násl.

Argumentaci soudu podložila též skutečnost o dřívějších správních řízeních ze strany České národní banky proti vázanému zástupci. V prvním z nich porušil vázaný zástupce stanovené povinnosti podle zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích, v druhém správním řízení mu byla uložena pokuta šesti milionů korun, neboť navzdory uloženému opatření k nápravě nezměnil výkon činnosti a nesplnil ani další povinnosti uložené Českou národní bankou. Ze skutkových zjištění je patrné, že uváděl i jiné své klienty v omyl, přičemž v příčinné souvislosti s tímto jednáním vznikla klientům škoda.

Krajský soud po odvolání žalované strany, ve smyslu ustanovení § 204, o. s. ř., rozhodl opět ve prospěch žalobce, a tudíž rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. Podpořil odůvodnění rozhodnutí okresního soudu stěžejně v tom, že žalobce jako spotřebitel a laik je podstatně brán za tu slabší a méně informovanou stranu, neboť takový nákup investičních nástrojů nelze považovat za běžnou agendu. Žalobce dal na radu nejen profesionála, ale i osoby, se kterou dlouhodobě spolupracuje a nemá důvod v ní vkládat nedůvěru.

Obrátit se na finančního arbitra ve skutečnosti ne vždy zaručuje cestu, na konci které se lidé při obhajobě a domáhání svých práv pokaždé dočkají své spravedlnosti. Tento prostředek ochrany slabší strany ovšem obsahuje jisté společné znaky s činností Veřejného ochránce práv, jež sice působí v rámci veřejné správy, ale je v porovnání se správním soudnictvím v řízeních podstatně rychlejší a operativnější. Takové společné znaky můžeme v jistých bodech shledat i při řízení před finančním arbitrem a následně řízeními dle části páté o. s. ř. Dalším bodem, jež mají finanční arbitr a Veřejná ochránce práv společný, je vcelku nulová nákladovost, přesněji řečeno bezplatnost podání a samotného vyřízení podnětu šetření. Ačkoliv se zdá, že obrátit se na finančního arbitra ne vždy představuje nejjednodušší cestu ke smíru mezi žalobcem a žalovaným, je celkem vítané, že zákon umožňuje ochranu práv i tímto způsobem.

3.2 Soudní a mimosoudní prostředky ochrany spotřebitele

České právo umožňuje spotřebiteli finančních služeb nemalou množinu prostředků k ochraně svých práv, neboť jak odůvodňuje ve své monografii Jiří Večeřa, profesionál oproti spotřebiteli disponuje mnohem většími odbornými zkušenostmi, ale též ekonomickou silou a výrazně silnější vyjednávací pozicí.⁷⁸ Z rozebraných rozsudků soudů vyplývá, že spotřebitel disponuje možnostmi uplatnění takových práv jak soudně, tak i mimosoudně. Existují však i různé jiné právní nástroje napříč celým právním řádem v návaznosti na právo občanské i obchodní, ale i právo správní. Zde si vytyčíme pouze ty, které se promítají ve výše rozebraných

⁷⁸ VEČEŘA, Jiří. *Ochrana spotřebitele v České republice a Evropské unii*. Praha: Leges, 2013, s. 81

rozsudcích soudů. V rozsudku okresního soudu jsme se dočetli, že následky neoprávněného nekalého jednání v rozporu se zákony je možné uplatňovat i z pravomocí, které jsou zákonem uloženy České národní bance a spotřebitel se může obrátit i na tento orgán s podnětem k prošetření určité činnosti.

V návaznosti na rozebíranou judikaturu jednal vázaný zástupce vůči svému klientovi způsobem vykazujícím znaky klamavého jednání v podobě opomenutí, které klientovi způsobilo finanční škodu. Při takovém posuzování nekalé obchodní praktiky má zásadní význam tzv. průměrný spotřebitel, jehož úpravu a definici je třeba v první řadě vyvozovat ze zákona o ochraně spotřebitele i směrnice 2005/29/ES, a která také vyjmenovává znaky klamavé obchodní praktiky jako jednání či opomenutím jež vede takového průměrného spotřebitele k rozhodnutí o obchodní transakci, kterou by za absence klamavé praktiky neučinil.⁷⁹

Dříve při vymezování nekalých obchodních vycházely soudy na zjištěních podložených sociologickým průzkumem. Využíval se tzv. empirický model, který při vymezování nekalých obchodních praktik z pohledu a jednání průměrného spotřebitele měl za cíl zjistit, jak se spotřebitel skutečně chová, ovšem zejména kvůli své nákladnosti byl empirický model nahrazen tzv. normativním modelem evropského spotřebitele. Ten je postaven na tvrzení, jak by se spotřebitel skutečně chovat měl. Na základě takových průzkumů je stanoveno, že průměrný spotřebitel má přiměřené množství informací a je v rozumné míře pozorný a obezřetný.⁸⁰

Jedna z alternativ řešení spotřebitelských sporů v oblasti finančních služeb je možnost mimosoudního sporu v podobě podání návrhu k zahájení řízení u finančního arbitra podle zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o výrazné urychlení sporu a vymahatelnosti práva.⁸¹

Výsledkem šetření finančního arbitra je vydání nálezu, proti kterému je v případě neuspokojivého výsledku možno podat námitky. Žaloba k věcně a místně příslušnému orgánu musí být podána do dvou měsíců od konečného rozhodnutí o námitkách finančního arbitra⁸². V prvním stupni rozhoduje vždy okresní soud, není-li v zákoně stanoveno jinak. Ve věcech o odvolání rozhoduje krajský soud druhoinstanční soud. Posledním odvolacím dovolacím

⁷⁹ POKORNÁ, Jarmila, Eva VEČERKOVÁ, Tereza LEVICKÁ a Jana DUDOVÁ. *Ochrana spotřebitele proti nekalým obchodním praktikám podnikatelů*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 261

⁸⁰ POKORNÁ, Jarmila, Eva VEČERKOVÁ, Tereza LEVICKÁ a Jana DUDOVÁ. *Ochrana spotřebitele proti nekalým obchodním praktikám podnikatelů*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, s. 53-54

⁸¹ POKORNÁ, a kol. *Ochrana spotřebitele proti nekalým obchodním praktikám...*, s. 262

⁸² Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, § 247

soudem je Nejvyšší soud, u kterého je možné podat dovolání proti rozhodnutí krajského soudu do dvou měsíců od doručení rozhodnutí soudu odvolacího.⁸³

⁸³ § 10a, občanského soudního řádu

Závěr

Zpracování kvalifikační práce na stanovené téma mělo za cíl podrobnějšího přiblížení oboru finančního poradenství ve spojení s vymezením nejpodstatnějších změn v oboru právní úpravou a změn v dohledu ze strany České národní banky vůči samotným vázaným zástupcům podnikajícím ve finančním poradenství. Vývoj společnosti v průběhu několika desítek let podpořil rozvoj jednotlivých sektorů finančního trhu, kdy došlo až k výrazným změnám v požadavcích na činnost poradců, i rozvoji v postavení České národní banky vůči subjektům finančnictví, což potvrzují i vypracované kapitoly.

Kapitoly nám zodpověděly, že Česká národní banka jako centrální banka státu oplývá bohatou historií a shlukem zásadních mezníků ve změnách postavení centrální banky vůči politickému vlivu státu. Jednotlivé historické události zapříčinily vznik integrovaného dohledu nad finančním trhem jednou institucí. Tento krok zajistil možnost vyššího stupně kontrolovatelnosti trhu a menší roztržičnost úkolů kontroly, než jako tomu bylo dříve, kdy kontrola trhu se rozprostírala i mezi vícero orgánů státní správy.

Česká národní banka je orgánem, který disponuje mnoha nástroji nejen k zajištění měnové stability a fungování peněžního oběhu, ale také poskytuje dostatečnou kontrolu nad sektorem pojišťovnictví, penzijního připojištění, kapitálovým trhem a úvěrovým činnostem bankovního sektoru, k čemuž ji slouží zákony vymezená množina nápravných prostředků jako jsou sankce či nápravná opatření.

Netřeba zapírat fakt, že činnost dnešního finančního poradce je provázána a stížena mnoha negativními úsudky o takové činnosti ze strany spotřebitelů finančních služeb. Jsou zpracovávány i různé internetové články, které neuniknou lidské zvědavosti, a které v mnohém na poradce vrhají negativní světlo a ovlivňují tím myšlení, jež vytváří negativní postoj a mínění jedince vůči poradcům, které se vlivem sociální interakce dostanou do popředí haněných témat rozebíraných ve společnosti. S vyvrácením takového postoje mi pomohla nejen teoretická část bakalářské práce, ale také metoda kvalitativního výzkumu v podobě rozhovoru s respondentkou vykonávající činnost finančního poradenství již více jak deset let. Její tvrzení v porovnání s teorií doufám také pomohou podpořit teze o dostatečnosti kontroly nad činností finančních poradců.

Možno ovšem také tvrdit, že vlivem změn právní úpravy o ztížení nároků na výkon činnosti poradenství, lidé, kteří vytvářejí poptávku na finančním trhu, pomalu vkládají již větší důvěru ve finanční poradce. Zjevně je to vyžadovanou odborností, která výrazně stěžuje udržení si postavení poradce v roli podnikatele na finančním trhu, ale zároveň poskytuje klientovi, resp.

spotřebiteli, určitou záruku profesionality. Právo včetně výše uvedeného poskytuje klientovi mnoho nástrojů k ochraně a vymahatelnosti svého práva, což také dokazují podložená tvrzení o existujících soudních i mimosoudních prostředcích k ochraně klienta finančního poradce před případnými nekalými obchodními praktikami.

Vzhledem k tomu, že společnost se neustále vyvíjí, a s tím i právní regulace společenských vztahů, jsem toho názoru, že byť je národní a komunitární právo nastaveno na takřka ideální hranici⁸⁴ dostatečnosti regulace a kontroly finančního sektoru i dostatečnosti ochrany veřejnoprávních a soukromoprávních vztahů, není proces zdokonalování právní regulace činnosti a postavení finančních poradců ani vůči České národní bance zcela na pomyslném konci. Dříve či později bude třeba opět právní úpravu gradovat na úroveň požadavků kladených rozvojem finančního trhu a unijní i národní politiky.

⁸⁴ Ovšem s drobnými mezerami v úpravě, čímž je například nedostatečnost právní úpravy sjednávání stavebního spoření, bez nastavení požadavků odbornosti a zápisu k ČNB, kdy je taková mezera spatřována ve srovnání se zákonem o distribuci pojištění a zajištění, zákonem o distribuci na kapitálovém trhu či zákonem o spotřebitelkám úvěru.

Seznam použitých zdrojů

Odborné publikace

- JENÍK, Ivo. *Dohled a regulace finančního trhu*. Praha: Spolek českých právníků Všehrad, 2011, 116 s.
- JANOVEC, Michal. *Dohled nad finančním trhem a jeho integrace*. Praha: Wolters Kluwer, 2018, 192 s.
- POKORNÁ, Jarmila, Eva VEČERKOVÁ, Tereza LEVICKÁ a Jana DUDOVÁ. *Ochrana spotřebitele proti nekalým obchodním praktikám podnikatelů*. Praha: Wolters Kluwer, 2017, 300 s.
- VONDRÁČKOVÁ, Pavlína. *Kontrola nad finanční činností: Control of financial activities. Prameny a nové proudy právní vědy, no. 59*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2015, 254 s.
- HRUBOŠOVÁ, Marcela. *Profese pojišťovací zprostředkovatel, aneb, Co by měl každý "pojišťovák" vědět: [praktická příručka]*. Praha: Linde Praha, 2009, 119 s.
- MARVAN, Miroslav, CHALOUPECKÝ, Josef. *Kapitoly z historie českého pojištnictví*. Praha: Pulso, 1997, 130 s.
- CHALOUPECKÝ, Josef, MARVAN, Miroslav. *Dějiny pojištnictví v Československu. Díl 3, Dějiny pojištnictví v Československu (1945-1992)*. Praha: Česká pojišťovna, 1997, 445 s.
- VEČEŘA, Jiří. *Ochrana spotřebitele v České republice a Evropské unii*. Praha: Leges, 2013, 268 s.

Odborné články

- ONDREJOVÁ, Dana. Porušení informační povinnosti podnikatele vůči spotřebiteli ve fázi před uzavřením smlouvy jako nekalá obchodní praktika a/nebo nekalá soutěž?. *Obchodněprávní revue*, 2017, roč. 9, č. 10, s. 279-289.

Právní předpisy

- zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních předpisů
- zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

- zákon č. 99/1963 Sb. občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem
- zákon č. 119/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti regulace podnikání na finančním trhu
- vyhláška č. 195/2018 Sb., o odborné způsobilosti pro distribuci pojištění
- vyhláška č. 215/2012 Sb., o odborné způsobilosti pro distribuci některých produktů na finančním trhu
- vyhláška č. 319/2017 Sb., o odborné způsobilosti pro distribuci na kapitálovém trhu
- vyhláška č. 384/2016 Sb., o odborné způsobilosti pro distribuci spotřebitelského úvěru

Komentáře

- SLANINA, Jan a kol. *Zákon o spotřebitelském úvěru: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2017, 882 s.

Judikatura

- rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ze dne 2. dubna 2019, sp. zn. 14 C 409/2018
- rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 17. října 2019, sp. zn. 10 Co 269/2019-89

Internetové zdroje

- BRŮMA, Vladimír. *Komentář: Pohádky některých finančních poradců jsou děsivé i poučné* [online]. iDNES.cz, 4. října 2022 [cit. 18. března 2023]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/finance/investovani/investice-poradci-vynos-riziko-provize-vladimir-bruna.A221002_083115_inv_sov.

- PIŠVEJCOVÁ, Andrea. *K povinnosti vázaného zástupce vrátit část provize za zprostředkované smlouvy o finančních produktech*. [online]. epravo.cz, 8. listopadu 2018 [cit. 21. března 2023]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/k-povinnosti-vazaneho-zastupce-vratit-cast-provize-za-zprostredkovane-smlouvy-o-financnich-produktech-108361.html>
- FRUMANOVÁ, Kateřina. *Právní záruky ve veřejné správě*. [online]. [cit. 20. března 2023]. Dostupné z: http://oldwww.upol.cz/fileadmin/user_upload/PF-katedry/spravni-pravo/Ostatni/PRZ/Pravni_zaruky_-_uvod.pdf
- Národní banka československá [online]. historie.cnb.cz [cit. 24. března 2023]. Dostupné z: https://www.historie.cnb.cz/cs/dejiny_instituce/narodni_bank_a_ceskoslovenska/index.html
- Státní banka československá [online]. historie.cnb.cz [cit. 24. března 2023]. Dostupné z: https://www.historie.cnb.cz/cs/dejiny_instituce/statni_bank_a_ceskoslovenska/
- Česká národní banka, 1993 – současnost [online]. historie.cnb.cz [cit. 24. března 2023]. Dostupné z: https://www.historie.cnb.cz/cs/dejiny_instituce/narodni_bank_a_ceskoslovenska/index.html
- PIŠVEJCOVÁ, Andrea. *K povinnosti vázaného zástupce vrátit část provize za zprostředkované smlouvy o finančních produktech*. [online]. epravo.cz, 8. listopadu 2018 [cit. 21. března 2023]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/k-povinnosti-vazaneho-zastupce-vratit-cast-provize-za-zprostredkovane-smlouvy-o-financnich-produktech-108361.html>.
- Způsob zaplacení správního poplatku za obnovu/prodloužení povolení/oprávnění k činnosti v roce 2019 [online]. cnb.cz, 2019 [cit. 21. března 2023]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financni-trh/galleries/vykon_dohledu/povolovaci_schvalovaci_rizeni/download/obnova_prodlouzeni_zsu_zpkt_zdps_2019.pdf.
- Directive (EU) 216/97 of the european parliament and of the council on insurance distribution [online]. eur-lex.europa.eu, 2016 [cit. 21. března 2023]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016L0097&from=EN>.
- Zkouška podle zákona o spotřebitelském úvěru [online]. efpa.cz [cit. 21. března 2023]. Dostupné z: <https://efpa.cz/zkousky/zkouska-uvery#item-3>

- Úřední sdělení České národní banky ze dne 5. srpna 2020 k výkladu pojmů důvěryhodnost a odborná způsobilost. [online]. cnb.cz [cit. 21. března 2023]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/legislativa/.galleries/Vestnik-CNB/2020/vestnik_2020_18_22320560.pdf
- Seznamy regulovaných a registrovaných subjektů finančního trhu. [online]. cnb.cz [cit. 21. března 2023]. Dostupné z: https://apl.cnb.cz/apljerrsdad/JERRS.WEB07.INTRO_PAGE?p_lang=cz
- KORGER, Matěj. *Postavení vázaných zástupců podle nového zákona o distribuci pojištění a zajištění*. [online]. epravo.cz, 7. září 2018 [cit. 21. března 2023]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/postaveni-vazanych-zastupcu-podle-noveho-zakona-o-distribuci-pojisteni-a-zajisteni-108102.html>

Abstrakt (v českém jazyce)

Bakalářská práce se zaměřuje na činnost finančních poradců v kontextu kontroly a regulace ze strany Česká národní banky a povinností stanovených zákonodárcem v právních předpisech především českého práva vztahujících se na obor finančního poradenství, rovněž v návaznosti na ochranu spotřebitele finančních služeb chráněných proti nekalým obchodním praktikám. Práce je zpracována za použití rozboru dříve platných i aktuálních právních předpisů, judikatury i rozhovoru jako metody kvalitativního výzkumu. Je porovnán vývoj právních pramenů a jejich postupný dopad na obor finančního poradenství.

Abstract (v anglickém jazyce)

The bachelor thesis is focused on the activities of financial advisors in the context of control and regulation by the Czech National Bank and obligations set by the legislator in the legal regulations, regulations mainly of Czech law, relating to the field of financial consulting, also in connection with the protection of consumers of financial services protected against unfair business practices. The thesis is processed using analysis of previously valid legal regulations and current legal regulations, jurisprudence and interview as a method of qualitative research. The development of legal sources and the gradual impact on the field of financial consulting are compared.

Klíčová slova

Česká národní banka, dohled, finanční poradce, nekalé obchodní praktiky, ochrana spotřebitele, vázaný zástupce

Keywords

Czech National Bank, surveillance, financial advisor, unfair commercial practices, customer protection, tied agent